

บทคัดย่อ

กู-มิ่ง : วิทยุรุ่นใหม่กับความเป็นอิสระจากกฎระเบียบ ในการใช้ภาษา

การใช้ภาษาของวิทยุรุ่นใหม่ในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากระเบียบกฏเกณฑ์การใช้ภาษาที่กำหนดไว้ในตำราหรือหนังสือไวยากรณ์ ดังเช่นตัวอย่างของการใช้สรรพนาม กู-มิ่ง ที่ถูกกำหนดว่าเป็นสรรพนามที่ไม่สุภาพ แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวรรณกรรมที่มีการใช้สรรพนามสองตัวนี้ก็ไม่ได้มีการให้เหตุผลว่าทำไม กู-มิ่ง จึงถูกกำหนดว่าไม่สุภาพ และถึงแม้ว่า กู-มิ่ง จะไม่สุภาพ แต่สิ่งที่วิทยุรุ่นใหม่ต้องการคือภาษาที่จะใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างวิทยุรุ่นด้วยกันได้อย่างรวดเร็วทันใจ และตอบสนองความต้องการให้จะทำให้การสื่อสารนั้นช่วยกระตุ้นความสามัคคีความรักใคร่กันในหมู่พวกเดียวกัน และช่วยเหลือกันในยามที่จำเป็น ทำให้ทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจว่าตัวเองมีพรรคพวก ไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง ภาษาที่ใช้ภายในกลุ่มอาจเป็นภาษาที่คนนอกกลุ่มเห็นว่าไม่สุภาพหรือหยาบคาย สำหรับวิทยุรุ่นใหม่แล้วการแสดงออกด้วยภาษาในลักษณะเช่นนี้มีความสำคัญและมีความหมายมากกว่าการแสดงออกด้วยความสุภาพ

Abstract

***Ku* and *Mung*: Thai Teenagers and Independence from Prescriptive Language Usage**

The language used by Thai teenagers nowadays reflects their need to be independent from rules and regulations prescribed in grammar books. As far as pronouns are concerned, *ku* and *mung* are stigmatized as being “impolite” without any further explanation. Teenagers want to communicate quickly, to activate group solidarity and to help each other when trouble arises. Outsiders may judge the language they use within the group or among themselves as “rough” or “impolite”. Teenagers, on the other hand, do not consider the language they use as impolite. For teenagers, the language they use within their groups is a language of solidarity. It is more important and meaningful to them than politeness.

กู-มิ่ง : วัยรุ่นไทยกับความเป็นอิสระจากกฎระเบียบ ในการใช้ภาษา

พรพิมล เสนะวงศ์*
Pornpimol Senawong
มหาวิทยาลัยศิลปากร
Silpakorn University

ในปัจจุบันปรากฏการณ์ทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยได้ยินได้ฟัง อยู่เสมอในที่สาธารณะต่างๆ คือการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 กู และ สรรพนามบุรุษที่ 2 มิ่ง อย่างแพร่หลายในหมู่ผู้พูดภาษาไทยทั้งหญิงและชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้พูดที่อยู่ในวัยเรียนหรืออาจเรียกได้ว่าผู้พูดวัยรุ่น การใช้สรรพนามทั้งสองในหมู่วัยรุ่นชายหรือผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่โดยทั่วไป เป็นเรื่องปกติธรรมดาของระบบเรียกขานในภาษาไทย แต่การที่วัยรุ่นหญิง ในปัจจุบันใช้สรรพนาม กู-มิ่ง กับเพื่อนทั้งชายและหญิงในลักษณะเดียวกันกับผู้ชายนับว่าเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่ได้รับฟัง หรือได้เห็นการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้มักจะกล่าวถึงการใช้ภาษาของ วัยรุ่นในปัจจุบันในทางลบ เนื่องจากสรรพนาม กู-มิ่ง ได้ถูกกล่าวถึงไว้ใน หนังสือไวยากรณ์ไทยหรือตำราภาษาไทยต่างๆ ในแนวทางที่สอดคล้อง กันว่าเป็นสรรพนามที่ไม่สุภาพ แต่กระนั้นก็ตามการใช้ กู-มิ่ง ก็มีใช้ จะถูกห้าม ในทางตรงกันข้ามมีผู้พูดภาษาไทยอีกเป็นจำนวนมากที่ใช้

---

* รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิมล เสนะวงศ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาควิชา ภาษาตะวันตก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

กู-มิ่ง อย่างปกติในชีวิตประจำวันกับสมาชิกในครอบครัวหรือกับคนรู้จัก จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าการใช้ กู-มิ่ง ในบริบทเช่นนี้เป็นการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพหรือหยาบคาย หากดูเผินๆ การใช้ กู-มิ่ง อย่างแพร่หลายในปัจจุบันบ่งชี้ว่าภาษาได้เปลี่ยนแปลงไป สรรพนามที่ถูกจัดว่าไม่สุภาพกลับได้รับความนิยมและถูกนำมาใช้ทั่วไป แต่หากพิจารณาให้ลึกกลงไป จะเห็นว่าปรากฏการณ์ของการใช้สรรพนาม กู-มิ่ง นี้ไม่ใช่เรื่องของ การเปลี่ยนแปลงของภาษา เพราะไม่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับคำทั้งสอง ในแง่ของโครงสร้าง หน้าที่ตลอดจนความหมายของคำ ทั้งสองคำก็ยังคงเป็นสรรพนามอยู่ยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงประเภทหรือสถานภาพของความหมายก็ยังคงเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง และสำหรับผู้พูดจำนวนไม่น้อยยังคงถือว่าเป็นสรรพนามที่ไม่สุภาพ ไม่สามารถนำมาใช้กับผู้ฟังทุกคนได้ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจึงไม่ใช่ภาษาแต่เป็นทัศนคติที่มีต่อบริบทแวดล้อมของการใช้สองคำนี้ และเมื่อได้พิจารณาถึงเจตนาของการใช้สรรพนามทั้งสองในบริบทต่างๆ จะเห็นได้ว่าเราอาจจะไม่สามารถกล่าวได้เลยว่าการใช้ กู-มิ่ง เป็นความหยาบคาย

ดังนั้น ก่อนที่จะสรุปว่าการใช้ กู-มิ่ง ในหมู่วัยรุ่นเป็นความไม่สุภาพ หรือหยาบคาย เราควรจะได้พิจารณาที่มาและบริบทแวดล้อมของการใช้สรรพนามทั้งสองตัวนี้เสียก่อน เนื่องจากไม่มีการศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์เชิงประวัติในเรื่องของสรรพนามภาษาไทยอย่างชัดเจน เราจึงไม่อาจจะทราบได้ว่าการใช้สรรพนาม กู-มิ่ง เริ่มต้นหรือปรากฏมาแต่เมื่อใด หลักฐานการใช้ กู เท่าที่มีคือศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งในตอนต้นมีลักษณะมุ่มมองของการเล่าเรื่อง “แบบสรรพนามบุรุษ

ที่ 1”¹ ด้วยการที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชอ้างถึงตัวเองโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า กู ดังตัวอย่างเช่น “พ่อกูชื่อศรีอินทราทิตย์.....” แต่ในตอนที่มามุมมองของการเล่าเรื่องเปลี่ยนไปเป็น “แบบสรรพนามบุรุษที่ 3”² เช่น “เมื่อชั่วพ่อขุนรามคำแหง.....” พ่อขุนรามคำแหงกระทำวอยทานแก่มหาเถร.....” “พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสัชชนาลัยสุโขทัยนี้ดี.....” “พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสัชชนาลัยสุโขทัย ขึ้นนั่งเหนือขดานหิน.....” และยังมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ทาน และ มัน ด้วย ดังเช่น “ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้หันไปพร้าหน้าปาก กลางบ้านกลางเมือง เจ็บท้องข้องใจ มันจ๊กกล่าวถึงเจ้าถึงขุนปรี ไปสั่นกระดิ่ง อันท่านแขวนไว้.....” เนื่องจากศิลาจารึกส่วนใหญ่ไม่มีเนื้อหาของการปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง จึงมักไม่ค่อยพบการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 อย่างไรก็ตามพบว่าในจารึกวัดบางสนุก (1882)³ ซึ่งจารึกด้วยตัวอักษรไทยสมัยสุโขทัย มีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 สู้ ในบางตอน เช่น “กูข้ายอมือนบพระศรีรัตนตรัยอันดีพิเศษกว่าอินทมหานคนทั้งหลาย จึงสุชาวเจ้าขุนมุนนายไพร่ไทยทุกคนฟังยังธรรมเนียม .....” หลักฐานดังกล่าวทำให้เราสรุปได้ว่าการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 กู น่าจะเป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้ปกครองแผ่นดิน

¹ อีราวดี ไตลังคะ, ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543), 28

² Ibid

³ จารึกวัดบางสนุก (1882)

ขอขอบคุณอาจารย์วิสิทธิ์ ชัยช่วย ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้กรุณาหาข้อมูลจากจารึกนี้ให้เขียน

แต่เราไม่อาจแน่ใจได้ว่านอกจาก *สุ* แล้วยังมีสรรพนามบุรุษที่ 2 อื่นใดอีกหรือไม่ที่ผู้พูดสามารถเลือกใช้ให้สอดคล้องกับสถานภาพของผู้ฟัง

อย่างไรก็ตาม ถ้าศึกษาวรรณคดีที่แต่งในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น อย่างเช่นเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เราจะได้ทราบถึงการใช้บุรุษสรรพนามตามสภาพความเป็นจริงในยุคนั้นนั้น ตลอดทั้งเรื่องมีการใช้บุรุษสรรพนามหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับสถานภาพทางสังคมของตัวละคร สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่พบมีทั้ง *กู ข้า พี่ ฉัน ดีฉัน ฯลฯ* ส่วนสรรพนามบุรุษที่ 2 มี *เจ้า มึง เอ็ง คุณ ท่าน ฯลฯ* ในการใช้ก็ไม่ได้มีข้อจำกัดตายตัวว่าสรรพนามบุรุษที่ 1 ตัวนี้จะต้องใช้คู่กับสรรพนามบุรุษที่ 2 ตัวนี้ เช่น *กู* ก็อาจใช้คู่กับ *มึง* หรือ *เอ็ง* ก็ได้ แล้วแต่อารมณ์ของผู้พูด เช่น

“จึงตรัสว่าฮ้าเฮ้ยฮ้ายพลายแก้ว	<i>มึง</i> เกิดแล้วในเนื้อเชื้อทหาร
อย่าให้เสียศักดิ์วงศ์พงศ์ปราณ	ทำราชการสืบต่อพ่อ <i>มึง</i> ไป
แม่นดีเชียงทองชนะมา	เงินทองเสื้อผ้า <i>กู</i> จะให้
ดริตรองถ่องแท้ให้แน่ใจ	จะได้หรือ <i>มึง</i> ได้ให้ว่ามา

.....

เออ <i>เอ็ง</i> ไปบ้านอยู่นานอยู่	<i>กู</i> จะจัดผลไม้ไว้คอยท่า
นายพลายกราบถวายบังคมลา	บ่าวห่อเงินตราตามออกไป” ⁴

ในตัวอย่างที่ยกมานี้ การใช้ *กู* คู่กับ *มึง* แสดงออกอย่างชัดเจนถึงสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งในกรณีนี้ผู้พูดเป็นพระเจ้าแผ่นดิน

⁴ กรมศิลปากร, *เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน*, (กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2513) 178-9.

เป็นผู้ทรงอำนาจฤทธิ์เดชดังที่อ้างถึงในเสภาว่า “.....พระองค์ผู้ทรงภาพ.....”, “.....พระองค์ผู้ทรงเดช.....”, “.....พระองค์ผู้ทรงฤทธิ์ .....” ส่วนผู้ฟังเป็นเพียงทหารคนหนึ่งการอ้างถึงจึงใช้ *มิ่ง* แต่เมื่อผู้พูดใช้ *เอ็ง* อ้างถึงผู้ฟัง การแสดงออกถึงสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันนั้นดูจะเป็นไปในเชิงเมตตาเอ็นดูต่อผู้ที่มีสถานภาพต่ำกว่า

ในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้นนี้เช่นเดียวกัน สุนทรภู่ได้แต่งสุภาษิตสอนหญิงขึ้นเพื่อเป็นการสั่งสอนอบรมมารยาทและความประพฤติของสตรี สุนทรภู่ได้กล่าวไว้ว่า

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น	อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
ไม่ควรพูดอ้ออึ้งขึ้นมิ่งกู	คนจะหลอกลวงลามไม่ขามใจ

ข้อความในบรรทัดที่สอง ไม่ชัดเจนว่าอะไรที่สุนทรภู่เห็นว่าเป็นความประพฤติที่คนอื่นอาจดูถูกได้ การที่ผู้หญิงพูดคุยกันด้วยเสียงอันดังหรือการที่ผู้หญิงใช้สรรพนาม *มิ่ง-กู* เพราะก่อนหน้านี้ก็ไม่มีหลักฐานที่กำหนดสถานภาพของ *มิ่ง-กู* หรือขอบเขตการใช้ *มิ่ง-กู* แต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันหนังสือหรือตำราไวยากรณ์ไทยต่างกำหนดว่า *กู-มิ่ง* เป็นคำไม่สุภาพ แต่ก็ไม่มีคำอธิบายว่าไม่สุภาพอย่างไร และเหตุใดจึงไม่สุภาพ กาญจนา นาคสกุล และคณะ⁵ ได้พูดถึงความหมายแฝงที่เกี่ยวข้องกับความสุภาพของภาษา โดยกล่าวว่า *ฉัน* และ *กู* มีความหมายหลักเหมือนกัน คือเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ซึ่งใช้แทนตัวผู้พูดเอง แต่มีความหมายต่างกันคือ *ฉัน* เป็นคำสุภาพใช้ได้ทั่วไป *กู*

⁵ กาญจนา นาคสกุล และคณะ, *การใช้ภาษา*, (กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2531), 29-30.

(ในภาษาปัจจุบันนี้) ถือว่าเป็นคำไม่สุภาพ ไม่นิยมใช้ทั่วไป เช่นเดียวกับ *ท่าน* และ *มิ่ง* ก็มีความหมายหลักเหมือนกัน คือเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 และใช้แทนผู้ที่พูดด้วย แต่มีความหมายแฝงต่างกัน คือ *ท่าน* เป็นคำสุภาพใช้ได้ทั่วไป *มิ่ง* (ในภาษาปัจจุบันนี้) ถือว่าเป็นคำไม่สุภาพ ไม่นิยมใช้ทั่วไป Noss⁶ กล่าวว่า การแสดงความหมายที่ชัดเจนของสรรพนามในภาษาไทยเป็นเรื่องยาก อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าสรรพนามจะมีโครงสร้างและถูกใช้เป็นคู่ และความจำเป็นทางสังคมเป็นตัวกำหนดการเลือกสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 Noss ได้แสดงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สรรพนาม *กู* และ *มิ่ง* ไว้ดังนี้

	Situation	First Person	Second Person
9.	Parent to child	khâa	(lûug)
10.	Parent to child	khâa	câw
11.	Parent to child	khâa	kεε
12.	Parent to child	khâa	eη
13.	Parent to child	kuu	eη
14.	Parent to son	kuu	myη
15.	Child to parent	nûu	(kinship term)
27.	Crude, among boys and men	khâa	eη
28.	Crude, among boys and men	kuu	myη ⁷

⁶ Richard B. Noss, *Thai Reference Grammar*, (Washington, D.C.: Foreign Service Institute, 1964), 100–101.

⁷ สัทอักษรตามที่ปรากฏในต้นฉบับ

จากสถานการณ์ที่ Noss นำเสนอในตารางนี้ เราอาจสรุปการเลือกใช้สรรพนาม กู และ มิ่ง ได้ว่า กู อาจจะถูกใช้คู่กับสรรพนามบุรุษที่ 2 อื่นได้ เช่น กู-เอ็ง, กู-มิ่ง แต่เมื่อใช้ร่วมกับ มิ่ง เป็นชุด กู-มิ่ง สรรพนามทั้งสองจะถูกจัดเป็นคำหยาบและใช้ในหมู่เด็กผู้ชายหรือผู้ชาย

Smyth⁸ ได้อธิบายถึงบริบทการใช้ กู ไว้ว่า

1st person pronoun used mainly by males as a male-bonding pronoun in informal situations, such as drinking and brothel visits; also used to show anger; paired with *mung* (มิ่ง)

ในความเห็นของ Smyth กู เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ใช้โดยผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ เป็นบุรุษสรรพนามที่ช่วยกระชับความสัมพันธ์กันในหมู่ผู้ชายในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ เช่น ไปดื่มกินกัน ไปเที่ยวช้อปปิ้ง โสเภณี หรือใช้เพื่อแสดงความโกรธ และใช้คู่กับ มิ่ง

นอกจากสรรพนาม กู-มิ่ง จะถูกกำหนดไว้ในหนังสือหรือตำราไวยากรณ์ไทยว่าเป็นคำไม่สุภาพแล้ว ความเห็นในทำนองเดียวกันนี้ยังปรากฏเป็นรูปธรรมอยู่โดยทั่วไปในสังคมไทย แม้ในการบรรยายธรรมะเมื่อพระธรรมโกศาจารย์ หรือ พุทธทาสภิกขุ อธิบายถึงอติมมยตา หรือ ความพอกันที่ ท่านพุทธทาสกล่าวว่า “อติมมยตา แปลว่า ความพอกันที่ ในการที่จะยึดมั่นอาศัยปรองดองกันอย่างที่แล้วมานี้ พอกันที่ พอกันที่ ขอดพูดเป็นภาษาชาวบ้าน ก่อนข้างโสภโคก⁹ ธรรมดาๆ ว่า มีความรู้สึกขึ้นมาเต็มที่ว่า กูไม่เอา กับ มิ่ง อีกต่อไปแล้ว กูไม่เอา กับ มิ่ง อีกต่อไปแล้ว

⁸ Smyth, David, *Thai: An Essential Grammar* (New York: Routledge, 2002), 42.

⁹ ราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, 2542), 1232.

มันเข้าใจง่ายดี”¹⁰ ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าท่านพุทธทาสคงจะได้ตระหนักว่าคำว่า กู-มิ่ง ถูกกำหนดว่าไม่สุภาพดังจะเห็นได้จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานที่ได้ให้ความหมายของคำ “โสโกโตก” ไว้ว่า ‘สัปดน, หยาบโลน’¹¹ ท่านจึงต้องออกตัวก่อนที่จะนำสรรพนามทั้งสองมาใช้ว่า ท่านใช้ กู-มิ่ง ในลักษณะภาษาที่ชาวบ้านใช้กันอยู่โดยทั่วไป

การที่ท่านพุทธทาสกล่าวถึง การใช้ กู-มิ่ง ว่าเป็นภาษาชาวบ้านธรรมดาๆ นั้นขัดแย้งกับคำอธิบายความหมายของ กู-มิ่ง ในตำราภาษาไทยหรือไวยากรณ์ไทยที่กล่าวถึง กู-มิ่ง ว่าเป็นคำหยาบหรือเป็นการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพเป็นคำอธิบายที่ต่างมุมกัน คำอธิบายสถานภาพของสรรพนาม กู-มิ่ง ในตำราภาษาไทยหรือไวยากรณ์ไทยน่าจะเป็นการกล่าวถึงการใช้ กู-มิ่ง ของคนที่ไม่ได้สนิทสนมกัน หรือเป็นการปฏิบัติสัมพันธ์ของคนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน ในการปฏิบัติสัมพันธ์ในลักษณะนี้ ผู้พูดสามารถใช้ กู อ้างถึงตัวเอง และใช้ มิ่ง อ้างถึงผู้ฟัง โดยที่ผู้ฟังไม่อาจตอบโต้โดยใช้สรรพนาม กู-มิ่ง ได้เลย การใช้ กู-มิ่ง ในบริบทเช่นนี้มีนัยของการแสดงความมีอำนาจ ซึ่งอาจเป็นอำนาจที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ อำนาจทางเศรษฐกิจ หรืออำนาจทางสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า กู เป็น “สรรพนามแห่งอำนาจ” ที่อีกฝ่ายไม่สามารถตอบโต้ได้ ดังนั้น การใช้สรรพนาม กู แทนตัวผู้พูดเอง และ มิ่ง แทนผู้ฟังที่เฝ้าระวังกัน จึงนำมาซึ่งความไม่พอใจของผู้ฟัง ด้วยเหตุที่ผู้พูดยกสถานะของตัวเองสูงกว่าผู้ฟัง

¹⁰ พุทธทาสภิกขุ, คู่มือปฏิบัติอานาปานสติสมบูรณแบบ (กรุงเทพฯ : ธรรมทานมูลนิธิ, 2530), 149.

¹¹ ราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์, 2542), 1232.

ผ่านการใช้สรรพนามทั้งสอง เรามักจะได้ยินเสมอว่าในกรณีเช่นนี้ผู้ฟังมักจะแสดงออกถึงความไม่พอใจว่า “ทำไมต้องขึ้นมิ่งขึ้นกูด้วย” ส่วนการใช้ กู-มิ่ง ระหว่างคนที่รู้จักหรือสนิทสนมกันแม้ว่าจะมีนัยของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ความไม่เท่าเทียมกันนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ฟังยอมรับได้ เช่น ผู้พูดที่เป็นญาติผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือกล่าวถึงตัวเองว่า กู และอ้างถึงผู้ฟังโดยใช้ มิ่ง เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนม ในบริบทเช่นนี้ กู-มิ่ง จึงไม่ใช่สรรพนามที่ใช้แสดงอำนาจ แต่เป็น “สรรพนามแห่งความสนิทสนม (pronoun of familiarity)” ความสนิทสนมนี้ก็คือการแสดงว่าตนเองได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกของกลุ่มนั่นเอง

นอกเหนือจากภาษาไทยแล้วการเลือกใช้สรรพนามเพื่อแสดงสถานภาพของผู้ที่มาปฏิสัมพันธ์กันในแง่ของการมีคุณสมบัติ หรือ การขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นปรากฏในภาษาอื่นเช่นกัน Wardhaugh (1985: 252)¹² ได้อธิบายถึงปรากฏการณ์การใช้สรรพนามในสมัยกลางในทวีปยุโรปว่าสำหรับผู้พูดภาษาที่มีสรรพนามบุรุษที่ 2 สองตัว เช่น vous และ tu ในภาษาฝรั่งเศส ในการใช้สรรพนามทั้งสองชนชั้นสูงจะใช้สรรพนาม vous หรือ V form ระหว่างกันเพื่อแสดงถึงความเคารพและความเสมอภาคที่มีให้กัน ส่วนสรรพนาม tu หรือ T form นั้นจะใช้ในกลุ่มผู้ที่มีอำนาจทางสังคม เศรษฐกิจ และอำนาจด้อยกว่า การสื่อสารที่เป็นแบบแผนที่สุดภาพระหว่างสองกลุ่มนี้ คือการที่ผู้พูดในกลุ่มแรกใช้ T form เมื่อพูดกับกลุ่มหลัง แต่ผู้พูดกลุ่มหลังจะใช้ V form กับกลุ่มแรก

¹² Wardhaugh, R. An Introduction to Linguistics. (New York: Basil Blackwell. 1985). 252.

Wardhaugh¹³ กล่าวว่าการใช้ V form แลกเปลี่ยนกันระหว่างคนในกลุ่มเดียวกัน (reciprocal V usage) เพื่อแสดงความเคารพและความสุภาพที่มีต่อกัน ถือเป็นการใช้ภาษาที่สุภาพของคนที่อยู่ในสังคมชั้นสูง ส่วนการใช้ T form ถือว่าเป็นการแสดงออกถึงความสนิทสนม หรือมีความรู้สึกร่วมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนในระดับล่างที่ไม่มีอำนาจทางสังคมหรือเศรษฐกิจอย่างกลุ่มแรก หรืออีกนัยหนึ่ง T form ถูกใช้เป็นสรรพนามแห่งความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (pronoun of solidarity) และความรูสึกนี้ได้เข้ามาแทนที่การใช้ V form ที่แสดงถึงความสุภาพ เพราะในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความสำคัญ และมีความหมายมากกว่าความสุภาพ¹⁴

สำหรับสังคมไทยการใช้ กู หรือนัยหนึ่ง T form กับคนแปลกหน้าเป็นการสื่อสารที่มีนัยก้าวร้าวรุนแรงยิ่งกว่าความ “ไม่สุภาพ” และไม่สามารถจะคาดหมายได้ว่าผู้ฟังจะตอบด้วย V form การที่คนที่ไม่ได้รู้จักสนิทสนมกันมาก่อนใช้ กู กับอีกฝ่ายหนึ่งนั้น อาจสรุปได้ว่าผู้พูดกระทำในสิ่งที่หยาบคายด้วยการ “ขึ้นมึงขึ้นกู” อันมีนัยว่าตัวเองมีสถานภาพที่สูงกว่า มีอำนาจมากกว่าหรือเป็นนาย และจัดผู้ฟังให้อยู่ในสถานภาพในระดับที่ต่ำกว่า การที่ผู้พูดใช้สรรพนาม กู-มึง ซึ่งเป็นการตอกย้ำถึงสถานะที่ไม่เท่าเทียมกันในสายตาของผู้พูด ทำให้ผู้ฟังเกิดความขุ่นเคืองคำพูดเช่น “พวกมึงรู้หรือเปล่ากูลูกใคร” กับคนแปลกหน้าจึงเป็นคำพูดที่นอกจากจะอวดอ้างความเป็นผู้มีอิทธิพลมีอำนาจในทางใดทางหนึ่งแล้วยังเป็นการสื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังไม่ได้อยู่ในระดับ

¹³ Ibid

¹⁴ Ibid

เดียวกัน บางกรณีการใช้ กู อาจเป็นการแสดงออกถึงการท้าทายได้อีกด้วย ดังเช่นในช่วงต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2530 ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เขียนบทความลงในคอลัมน์ “ชอยสวนพลู” ในหนังสือพิมพ์ “สยามรัฐ” วิพากษ์ความคิดที่จะจัดตั้ง “สภาเปรสิเดียม” ที่มีอยู่ในกองทัพ ซึ่ง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เคยหยิบยกขึ้นมาวิพากษ์ครั้งหนึ่งแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2526¹⁵ และได้กล่าวท้าทายผู้ที่ออกมาแสดงแนวคิดนี้ด้วยถ้อยคำที่ว่า “กูไม่กลัวมิ่ง” ซึ่งเป็นการเลือกใช้สรรพนาม กู-มิ่ง อย่างตั้งใจเพื่อผลในการสื่อสาร ให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ทราบว่า ตัว ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ นั้นเห็นว่าตนเองมีอำนาจทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าคนเหล่านั้นเป็นอันมาก และไม่เห็นว่าคนเหล่านั้นจะทำอะไรทำไม่ได้ ท่านจึงกล่าวถ้อยคำในเชิงท้าทายออกมา แต่อีกฝ่ายหนึ่งกลับกลายเป็นฝ่ายที่มีอำนาจเช่นกันจึงมีการโต้ตอบกลับ ด้วยการส่งกลุ่มชายฉกรรจ์ เข้าบุกกรุกทำลายทรัพย์สินภายในบ้านของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ เสียหายไปเป็นอันมาก

แบบแผนการใช้ กู-มิ่ง ดังที่กล่าวมานั้นจะเป็นเรื่องปกติธรรมดาของผู้พูดที่เป็นผู้ชายโดยทั่วไป วิทยุผู้ชายไม่ค่อยมีสรรพนามให้เลือกมากนัก นอกจาก กู-มิ่ง ก็อาจใช้ ข้า-เอ็ง วิทยุผู้ชายสามารถเลือกใช้สรรพนามเหล่านี้เพื่อแสดงถึง “อำนาจ (power)” “ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (solidarity)” และ “ความสนิทสนมคุ้นเคยกัน (familiarity)” การตีความหมายคำเหล่านี้เป็นพิเศษเฉพาะกลุ่มของตนเอง อาจทำให้เกิดความคิดความเชื่อที่ตนเองมีเพื่อนมีพวกที่จะให้ความช่วยเหลือได้ถ้าต้องการความช่วยเหลือ ความสามัคคีกลมเกลียวกันในหมู่

¹⁵ ชำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี. ศิลปวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ. 2546.

พวกพ้องเช่นนี้ทำให้วัยรุ่นที่มีความกล้าพอที่จะทำสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การยกพวกตีกัน เป็นต้น

สำหรับผู้พูดที่เป็นวัยรุ่นหญิง การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้หญิงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การใช้สรรพนามของผู้หญิงจะถูกกำหนดโดยเพศ วัย สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สรรพนามที่วัยรุ่นหญิงในสมัยก่อนสามารถเลือกใช้ได้มีจำนวนมากกว่าสรรพนามของวัยรุ่นชาย ผู้หญิงบางคนอาจใช้สรรพนาม *กู* เมื่อต้องการแสดงระยะห่าง ซึ่งอาจมีความหมายว่า “ห่างเหิน” ได้ด้วย นอกเหนือจากสรรพนามที่แสดงความสัมพันธ์ในฐานะเครือญาติแล้ว สรรพนามที่ผู้หญิงสามารถเลือกใช้ได้มีมากมายเมื่อเปรียบเทียบกับสรรพนาม *กู-มึง* ของผู้ชาย นอกจาก *ฉัน-เธอ, ฉัน-แก, เรา-เธอ* แล้ว ผู้หญิงอาจใช้ชื่อเล่นของตนแทนสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เช่น “ตัววันนี้ทำไมมาสายนักล่ะ *ตุ้ม*รอตั้งนาน” หรือใช้ *เรา-ชื่อเล่น* (ของอีกฝ่ายหนึ่ง) เช่น “เรารอพ่อ วันนี้พ่อตื่นสาย *ตุ้ม*มาถึงตั้งแต่กี่โมงล่ะ” ครั้นเมื่อสังคมไทยพัฒนาไปสู่ความเสมอภาคทางเพศ และการบริหารจัดการเลือกปฏิบัติ การแสดงออกถึงตัวตนของผู้หญิงจึงต้องเปลี่ยนไป เช่นเดียวกับภาษาของผู้หญิง การเลือกใช้สรรพนามแบบผู้ชายเป็นการแสดงออกถึงความมั่นใจว่า ผู้หญิงก็มีความสามารถและมีทักษะที่จะทำอะไรอย่าง que ผู้ชายทำได้ อย่างไรก็ตาม การใช้สรรพนามที่ถูกกำหนดว่า “ไม่สุภาพ” ก็ทำให้ผู้พูดหญิงบางคนรู้สึกขัดเขิน กลัวๆ กลัวๆ หรือไม่สามรถยอมรับการใช้สรรพนาม *กู-มึง* ได้อย่างเต็มที่ และมักจะเลี่ยงไปใช้คำที่สร้างขึ้นใหม่ที่มีการออกเสียงใกล้เคียงกับ *กู-มึง* ซึ่งจะพบบ่อยในการโต้ตอบทาง facebook อย่างเช่น *กูรู, มริง* หรือ *เมิง* แทนคำว่า *มึง, มริง*, หรือ *เมิง* อาจถูกใช้แทนชื่อตัวบุคคลก็ได้ เช่น “*มริง*

มิ่ง ไปเรียนแล้ว อาจารย์ขึ้นไปแล้ว”¹⁶ หรือ “มิ่ง มิ่ง รอกูด้วย”¹⁷ บางกรณีมีการใช้คำนามอื่นในรูปแบบของสรรพนามประกอบด้วยเพื่อแสดงถึงความสนิทสนม เช่น “ไอ้ห่า มิ่งอย่ามาพูดเลย”¹⁸ หรือ “ไอ้สัตว์ กูยุ่งยุ่งอยู่ด้วย”¹⁹ แม้ว่าคำทั้งสองจะถูกจัดว่าเป็นคำหยาบ แต่ก็ไม่มีผลกระทบกับการใช้แลกเปลี่ยนกัน (reciprocal usage) ในกลุ่มคนที่สนิทสนมกัน

การใช้ภาษาของวัยรุ่นในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ของการใช้ภาษาอย่างเป็นทางการดังที่กำหนดไว้ในตำราหรือหนังสือไวยากรณ์ วัยรุ่นต้องการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิด อารมณ์ ความต้องการไปยังวัยรุ่นคนอื่นๆ โดยไม่ทำให้ไวยากรณ์หรือระเบียบวิธีการใช้ภาษามาเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร วัยรุ่นต้องการภาษาที่ไม่แบ่งเพศ วัยรุ่นต้องการภาษาเขียนหรือภาษาพูด ในรูปแบบที่จะสามารถสื่อสารกันทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็วทันใจ นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องการ “พูดภาษาเดียวกัน” กับวัยรุ่นอื่นๆ เพื่อให้เขาอุ่นใจว่าเขา มีพวก ไม่โดดเดี่ยว วัยรุ่นส่วนมากจึงใช้สรรพนาม กู-มิ่ง สำหรับสื่อถึงความสามัคคีและการช่วยเหลือดูแลกันอย่างเต็มที่ในฐานะที่เป็นเพื่อน การยกพวกตีกันของวัยรุ่นชาย หรือการรวมกลุ่มทะเลาะวิวาทตบตีกันของวัยรุ่นหญิง จึงได้รับความร่วมมืออย่างดีจากเพื่อน การกระทำที่รุนแรงดังที่กล่าวมาและการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับบริบททางสังคมทำให้คนทั่วไปเหมารวมว่า กู-มิ่ง เป็นคำหยาบ แต่สำหรับวัยรุ่นแล้วการใช้ กู-มิ่ง เป็นการใช้ภาษาที่แสดงออกถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของวัยรุ่น และการแสดงออกเช่นนี้มีความสำคัญมากกว่าการแสดงออกอย่างสุภาพ

¹⁶ ข้อความ 15-18 เป็นตัวอย่างการใช้สรรพนามที่บันทึกจากการสนทนาของนักศึกษาที่มานั่งพักผ่อนหรือพูดคุยกันบริเวณหน้าคณะโบราณคดี

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา. 2513.
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. **การใช้ภาษา**. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย. 2521.
- ช่างศักดิ์ เพชรเลิศอนันท์. **ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี**. ศิลป-
วัฒนธรรมฉบับพิเศษ. 2546.
- พุทธทาสภิกขุ. **คู่มือปฏิบัติอานาปานสติสมบูรณ์แบบ**. กรุงเทพฯ :ธรรมทาน
มูลนิธิ. 2530.
- ราชบัณฑิตยสภา. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
2542.
- อิรวดี ไตลังคะ. **ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. 2543.
- Noss, Richard B. **Thai Reference Grammar**. Washington, D.C.: Foreign Service
Institute, 1964.
- Smyth, David. **Thai: An Essential Grammar**. New York: Routledge. 2002.
- Wardhaugh, Ronald. **An Introduction to Linguistics**. New York: Basil Blackwell. 1986.